

Sevgili Partili Kardeşim,

Bu metni, kıdemli bir partili olarak, 2023 Mayıs seçimlerinin sonuçlarını yorumlamak ve bundan sonrası için ne yapmamız gerektiğine ilişkin düşüncelerimi açıklamak için hazırladım.

Aslında bu metin, benim sevgili yol arkadaşlarıma mektubumdur. O nedenle metnin adını da mektup olarak koydum.

Seçim gecesi geç saatlerde ya da ertesi sabah, karşı karşıya olduğumuz durumu nitelenmek için kullandığımız sözcüklerin aramızda duyarlılık yarattığını, hatta tartışmalara neden olduğunu gördüm. O nedenle 2023 Mayıs'ında yapılan cumhurbaşkanlığı ve meclis seçimleri için, 'kazanamadık' demekle yetiniyorum.

Bu seçimlerde her şeyi doğru yaptık, her kapasiteyi sonuna kadar kullandık, her şeyi doğru söyledik diyemeyiz. O zaman, her şey doğru idiyse seçimi neden kazanamadığımızı hem kendimize, hem de yurttaşlara nasıl anlatacağız? Böyle söylersek geleceğe ilişkin iddialarımızı kaybetmiş olmaz mıyız? Her şeyi yaptık, ama buraya kadarmış dersek bir sonraki seçimde seçmenlerden nasıl oy isteyebiliriz?

2023 Mayıs seçimlerini tüm yönleriyle de tartışmamız gerekiyor; eleştiri, özeleştiri yapmamız gerekiyor.

Seçimlerden sonra yapılan parti toplantılarında genellikle seçim sürecinde izlenen strateji, kullanılan taktikler, söylemler, o arada kişiler tartışılır. Bu kez de öyle olacak. Zaten öyle de oluyor. Sorunu da, çözümü de kişilerde aramak gibi bir huyumuz var. Kuşkusuz bunlar da seçim sonuçları üzerinde belli ölçülerde etkili olmuştur, o nedenle bunlar da tartışılmalıdır, değerlendirilmelidir. Ancak çok büyük beklentilerle girdiğimiz ve ne yazık ki kazanamadığımız 2023 Mayıs seçimleri için daha farklı bir değerlendirmenin yapılması gerekmektedir.

Bana göre 2023 Mayıs seçimlerini kazanamamamızın nedenlerini yalnızca bireylerde ya da partinin kurullarında aramak doğru değildir. Ayrıca stratejiyi, seçim taktiklerini, söylemleri de yine tek başlarına seçim sonuçlarının açıklanmasında kullanamayız.

Değerli Arkadaşım,

Bana göre sorun kişisel değil, yapısalıdır. Partimizin örgüt yapısı, yerelden merkeze, yeniden yapılandırılmalıdır. Yani Partimizde yeni bir siyasi mimariye ihtiyacımız var. Böylelikle CHP'nin efsanevi örgütünü tam kapasiteyle çalıştırabileceğiz. Biraz sonra daha ayrıntılı olarak açıklayacağım ama şimdi burada da söyleyeyim: 2023 Mayıs seçimlerini örgütümüzü tam kapasitede çalıştıramadığımız için kazanamadığımızı iddia ediyorum. Ayrıca bu durum yeni de değil. CHP örgütü çok uzunca bir süredir kapasitesinin altında çalıştırılmaktadır.

Yine burada, mektupta, açıklamaya çalıştığım önerilerden çok temel olan iki tanesini özetle belirteyim: Birincisi yerelde güçlü nitelikli bir örgüt yapısı ve ona dayalı bir ön seçim; ikincisi de, genel merkez ve yerel örgütler arasında, parti oligarşisini önleyen, parti kapasitesini artıran yeni bir yetki paylaşım modeli.

Kendi kendime, çok yaşamsal bulduğum bu sorunu ve buna ilişkin çözüm önerilerimi siz sevgili partili kardeşlerimin dikkatini taşıma görevini verdim. Başka tartışmalarla ilgili değilim. Buraya yoğunlaştım. Durumumuz çok ciddidir ama asla umutsuz değildir. Partimizde yapısal dönüşümü sağladığımızda efsane geri dönecektir.

Biz yaklaşık olarak bir milyon üç yüz bin kişiyiz. Her birimiz bu tartışmaya katılmamızdır. Ancak tartışmalarımızda şu dört ilkeyi de önemle gözetmeliyiz.

Birinci ilkemiz, Partimizin bütünlüğüdür. Buna halel veremeyiz. CHP'nin örgütsel bütünlüğü hepimizin kırmızıçizgisi olmalıdır.

İkinci olarak başta Sayın Genel Başkan olmak üzere birbirimizin saygınlığına özen göstermeliyiz.

Üçüncü ilke açıklık olmalıdır. Kimi eleştirdiğimizi, neyi eleştirdiğimizi, ne istediğimizi çok açık bir biçimde ortaya koymalıyız.

Son olarak da parti hukukuna uygun davranmak zorunda olduğumuzu aklımızda tutmalıyız.

Sevgili Partili Kardeşim,

Cumhuriyet Halk Partisi örgütü bir efsanedir. Her şeyden önce, yüzyıllık bir geçmişe sahip olmamız tek başına bizi efsane yapmaya yeter. Yüz yaşında olmak bir yaşama gücünün ifadesidir. Partimiz bu yüz yıllık süre içinde gelişmelere ayak uydurarak yaşama gücünün yüksekliğini göstermiştir. Biz Türkiye'nin en eski partisiz, Avrupa'nın ve dünyanın da en eskilerindeniz.

Bu uzun tarihimiz içinde bir kez kapatıldık. 12 Eylül Yönetimi Partimizi, o arada öteki siyasi partileri de, 1980 yılında kapattı. Partimiz on iki yıl kapalı kaldı. Partimizin 1992'de yeniden açılmasını SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün katkılarıyla oldu. CHP, o tarihten sonra Deniz Baykal'ın Genel Başkanlığında yeni yaşamına başladı.

Yine bu uzun tarihimiz içinde Devlet, CHP'nin tüm mallarına, o arada sevgili önderimizin İş Bankası'ndaki pay senetlerine de iki kez el koydu. Ne büyük bir mizah değil mi? Güya biz devlet partisiz, devlet iki kez tüm mal varlıklarımızı elimizden alıyor. Siyasi partilere hazine yardımlarının yapılmadığı yıllarda parti binalarımızın ve öteki varlıklarımızın elden çıkmasının ne denli büyük mali sorunlar yaratmış olduğunu biliyoruz.

Bu olumsuzluklara bir de Partimizin baraj altında kalmasını, yani TBMM dışında kalmasını eklemek gerekir. Siyasi partilerin Meclise girmek için aşmaları gereken oy oranını, yani barajı, 'siyasi sıfır noktası' olarak niteliyorum. Hiçbir siyasi parti aritmetik sıfır noktasına inemez. Her partinin, hiç olmazsa yöneticilerinden gelecek, üç beş oyu vardır. Ama siyasetin temel zemini olan Meclise girilemiyorsa, o parti siyasi sıfır noktasına gelmiştir. Biz, SHP-CHP birleşmesinden sonra girdiğimiz ilk seçim olan 1995 Aralık seçiminde kıl payı ile barajın üstündeydik, 1999 Nisan seçimlerinde ise yine kıl payı ile barajın altına indik, yani siyasi sıfır noktasında kaldık.

Partimizin on iki yıl kapalı kalmasına, mallarına devletçe iki kez el konulmasına ve bir kez de baraj altına inmesine karşın ayakta kalabilmesi, örgütümüzün direncini, gücünü göstermektedir. CHP örgütü hem yaşama gücüne, hem de direnme gücüne sahip. Her ikisi de iç içe geçerek birbirini besliyor. Direnme gücü olmayan bir örgütün zaten yaşama gücü de olamaz.

Bana göre bu anlattıklarım CHP örgütünü efsane yapmaya yeter. Ama buna bir ekleme daha yapayım. Örgüt siyasi sıfır noktasına da inebiliyor, %41 noktasına kadar da çıkabiliyor. Bu kadar geniş bir aralıkta hareket kabiliyeti olan bir parti efsane değil midir? Bu saptamadan sonra 'peki, bu niye böyle' sorusunu sormak gerekiyor. Neden yüzde 40'larda değiliz de yüzde 20'lerdeyiz? Oy oranımız, yaklaşık olarak 2011 Haziran seçiminde de yüzde 25, 2023 Mayıs seçiminde de yüzde 25. Hatta son seçimde alınan oy içinde, ne kadar olduğunu kestiremediğimiz; Deva, Gelecek ve Saadet Partileri ve Demokrat Partinin de oyları var.

Bu durumun nedeninin örgüt kapasitesi olduğunu iddia ediyorum. Örgüt kapasitesi tam kullanıldığında Parti yüzde 40'lara çıkabilmekte, kapasite kullanımı düzeyine göre sıfıra da inebilmekte ya da çoğu kez yaşandığı gibi yüzde 20'lerde yatay da seyredilmektedir.

Sevgili Yol Arkadaşım,

'Örgüt kapasitesi' ifadesi ile neyi anlatmak istediğimi açıklayacağım ama önce örgütümüzün uzun süre kapasitesinin altında tutulmasının bizde 'siyasi tembelliğe' yol açtığından söz etmek istiyorum. İki örnek vereyim.

Siyasi olarak tembelleşmemizin ilk örneği bir kurtarıcı beklentisidir. Çok iyi konuşan, çok yoğun çalışan, yumruğunu sık sık masaya vuran birisi gelecek ve bizi iktidara taşıyacak. Buna beyaz atlı prens- prenses beklentisi diyorum. Oysa böyle bir şey yok. Bizi iktidara taşıyacak olan güç, prensler- prensesler değil, örgütümüzdür.

Bir başka tembellik örneği de 'sağdan oy alamıyoruz, bari siyasetçi alalım, onlar da sağ seçmeni getirir' anlayışıdır. Tabii ki partimize sağdan siyasetçi de seçmen de gelecektir, gelmelidir. Partimiz böyle büyüyecektir. Ayrıca bu arkadaşlarımız Partimize girdikleri andan itibaren de Partimizin herhangi bir üyesi kadar CHP'li olacaklardır. O nedenle benim eleştirim bu katılımlara asla değil, bu anlayışla yapılan transferlerdir.

Şimdi gelelim CHP'nin kapasitesine. Kapasite ve kapasite kullanım oranı daha çok iktisatta kullanılan bir kavram. Ancak kamu yönetiminde de kullanılıyor. Örneğin devlet kapasitesinden söz ediliyor, bununla devletlerin amaçlarını gerçekleştirebilme performansından söz ediliyor ve bu da devletlerin sahip oldukları kurumlara ve kadrolara bağlanıyor. Kapasite kavramının klasik tanımından hareketle, örgütün partilileri en uygun şekilde görevlendirerek, en yüksek oyu alması, örgüt kapasitesinin yüksekliğine işaret etmektedir. Bir siyasi partinin amacı iktidara gelmek olduğuna göre, örgüt yüksek kapasite çalışıp en yüksek oyu alarak bu amacı gerçekleştirmek isteyecektir. Peki, bu nasıl olacak? Ne olacak da örgüt yüksek kapasiteli çalışabilir duruma gelecek?

Değerli Arkadaşım,

Bana göre Cumhuriyet Halk Partisi örgütünün yüksek kapasite ile çalışması dört şeyin eş zamanlı ve eş değerli olarak sağlanmasına bağlıdır:

- Örgütlenme etkenliği,
- Örgütün adayları seçmesi,
- Örgütün siyaseti belirlemesi,
- Örgütün olağan işlevi,

Tüzüğümüzün 11. maddesine göre, Parti örgütü; genel merkez, il ve il ilçe örgütleri, parti grupları ile kadın kolları ve gençlik kollarından oluşmaktadır. Ben bu mektubumda örgüt ifadesini asıl olarak, başta il ve ilçe örgütleri olmak üzere yerel yönetimlerimiz için kullanıyorum.

Size mektup yazmamın asıl amacı bu dört konuda neleri yapmamız, hangi düzenleri yapmamız gerektiğine ilişkin düşüncelerimi sizin değerlendirmenize sunmaktır. Bunların ne olduğunu mektubumun ilerleyen sayfalarında yazacağım. Ama şimdi bu dört konu ile ilgili bir durum saptanmasında bulunmak istiyorum: Partimizin Türkiye coğrafyasındaki örgütlenmesi hemen hemen yalnızca Siyasi Partiler Yasasının getirdiği örgütlenme kalıbı ile sınırlıdır. Siyasetin belirlenmesi ve adayların seçilmesi ise hemen hemen yalnızca genel merkez tarafından üstlenilmiştir. Örgütlerimiz yalnızca örgütün olağan işleri diye adlandırabileceğimiz 'boşür- afiş- pankart' işleri ile seçim işleri ile sandık güvenliği işleri ile sınırlı bir

hizmet üretmektedir. Bu nedenle örgütümüz kapasitesinin altında çalışmak durumunda kalmaktadır.

Bu durum Cumhuriyet Halk Partisi'nde 'oligarşik' bir yönetimin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Partinin izleyeceği siyaset, Genel Başkan ve merkez yöneticileri ile danışmanlar, uzmanlar tarafından belirlenmekte, hazırlanan siyaset metinleri daha sonra örgüte kullanması, seçmenlere dağıtılması için gönderilmektedir. Kimi durumlarda da örgüt, o konuda öyle bir siyaset izleneceğini gönderilen metinlerden değil, yöneticilerin açıklanmalarından öğrenmektedir. Aynı şekilde partinin milletvekili ve belediye başkan adayları ile yerel meclis üye adayları da merkez kadroları tarafından seçilmektedir. Parti kapasitesini tanımlayan bu temel işlerde üyeler ve yerel örgütler değil genel merkez devrede. İsveç'te Sosyal Demokrat Parti'de siyaset yapan Kulu'lu bir yurttaşımızın yazdığı gibi, "CHP üyelerin değil de (sanki) genel merkezin bir partisi gibi". Üyenin, yerelin delege ettiği yetki ile seçilenler, daha sonra sistemin bütününe egemen oluyor. Oligarşik yönetim dediğim budur. Buna oligarşinin 'Tunç Yasası' da deniliyor. Oligarşinin Tunç Yasası, "seçilenlerin seçenler, vekillerin vekâlet verenler, temsilcilerin temsil edilenler üzerindeki egemenliğini" açıklayan bir kavram.

Son yıllarda yapılan sohbetlerde, 'yerel örgütler olmasa da olur, hatta olmasa daha iyi olur' gibi ifadelerle tanık olunabiliyor. Çok yaygın olarak dile getirilmese de bu anlayış şöyle bir değerlendirmeye dayanıyor: İletişim alanında ortaya çıkan gelişmeler, siyasette yerel örgütlenmelerin önemini ve ağırlığını azaltmaktadır. Algoritmalarla seçmen davranışlarının yönlendirilmesi, trollerin devreye girmesi, hakikatin önemsizleştirilmesi ve o yolla herkese inanmayı tercih edecekleri farklı gerçekliklerin sunulması (post- truth), yalnızca ülkelerde değil; Cambridge Analitika olayında yaşandığı gibi dünya genelinde de siyaseti etkilemenin, yönlendirmenin yeni araçları olarak görülebilmektedir. Böyle bir ortamda partilerin yerel örgütlerinin işlevlerinin kaybolduğu ya da azaldığı, seçmenle parti genel merkezi arasında kurulacak doğrudan bağlantının daha uygun olacağı ileri sürülebilmektedir.

Bu gelişmeler doğrudur, ama buradan yerel örgütlerin dışlanması sonucuna varılması doğru değildir. Partinin merkez organlarının kimi akademisyenlerle, uzmanlarla hazırladığı siyaset metinlerinin, örgütle tartışılmadan, hatta kimi durumlarda PM'de bile tartışılmadan, onaylanarak ve bastırılarak, 'al kullan' diye örgütünün önüne konması yalnızca doğru olmamakla kalmaz, sonuç alıcı da olamaz. Siyaset metinlerinin, örgütün de içinde yer alacağı çalışma ve tartışmalarla onay aşamasına getirilmesi, hem örgütün onları içselleştirmesini sağlayacak, hem de gençlerle, kadınıyla partililerin eğitilmesine, yetiştirilmesine katkı yapacaktır. Bu süreçlerin işleyişiyle partililer yerel yönetimlerde ve ülke yönetiminde görev üstlenebilecek, liyakat sahibi kişiler olacaktır.

2011 yılında yapılan seçimlerden sonra, 2012 yılındaki Kurultayımızda PM'ye girdim. Kendi arzularla Adıyaman denetmeni oldum. Olanaklarım ölçüsünde çok sık olarak Adıyaman'a gittim. Bir gidişimde Kürt sorunu ile ilgili bir konuşma yapmam istenmişti. Komşu illerdeki CHP örgütleri de çağrılıydı. Konuşmamda yanımda getirdiğim, Partinin 2011 seçimleri için hazırladığı, Doğu ve Güneydoğu illeri için öngörülen projeleri anlatan, kitapçığı da özetle anlattım. Hayretle örgütlerimizin o kitapçığı ve oradaki projeleri bilmediğini gördüm. Oysa teknik olarak çok başarılı bir metindi. Örgütlerimiz o projenin hazırlanmasında yer almadığı için bilmiyorlardı. Örgüt bilmediği, dolayısıyla da içselleştiremediği projeleri, önerileri, seçmenlere nasıl anlatabilirdi?

Parti kapasitesinin kullanımı açısından üzerinde büyük bir önemle durulması gereken bir başka konu da, örgütün Partinin milletvekili, belediye başkanı ve yerel meclislerin üye adaylarını seçebilmesidir. Zaman zaman bir mazeret olarak dile getirilen, 'bu yapı ile ön seçim yapılamaz' görüşü asla kabul edilemez. Yapı ön seçime uygun görülüyorsa, o zaman uygun olan yapı hazırlanmalıdır. Buna ilişkin önerileri mektubumun ileriki sayfalarında yazacağım. Örgütlere genel merkezden belirlenen adayların gönderilmesi, çok haklı olarak, partililerin coşkularını ve

motivasyonlarını azaltmaktadır. Ayrıca kırıncılıklara da yol açmaktadır. Sayın Genel Başkanın, 2023 Mayıs seçimlerinde yaklaşık dört bin parti evladının sıralanması için görevlendirilen komite üyelerinin, listelere yakınlarını yazdıklarını söylemesi, bu konuda yaşananların ne denli vahim olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa çoğumuz biliyoruz ki ön seçimin kazananı ve kaybedeni olmaz, olur da kaybeden asla gönül koymaz. Yine hepimiz biliyoruz ki ön seçimde ortaya çıkan yüksek siyasi enerji seçimlerde de devam etmektedir.

Sonuç olarak örgütlerimiz, adaylarını seçemeyen, parti siyasetini belirleyemeyen, hemen hemen yalnızca olağan işlerle sınırlı olan bir alanda görev yapmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak da kongrelerimiz ve kurultaylarımız, siyasi tartışmaların yapılmadığı, siyasi projelerin değerlendirilmediği, yalnızca seçimlerin yapıldığı platformlara dönüştürülmüştür.

Sonuç olarak CHP'nin efsane örgütü kapasitesinin altında çalıştırılmaktadır.

Değerli Yol Arkadaşım,

Mektubumun bu bölümünde Partimizde yapısal dönüşümü sağlayacağına inandığım, Partimizi yeni bir siyasi mimariye oturtacak olan tüzük değişikliği önerilerimi açıklamaya çalışacağım. Yeni siyasi mimari tasarımına ilişkin önerilerimi dört başlık altında sunuyorum. Bunlar aynı zamanda Partimizin yüksek kapasiteli çalışmasını da sağlayacak düzenlemelerdir.

Bu öneriler asıl olarak, Türkiye Solunun şanlı sayfalarından birisi olan, Sosyaldemokrat Düşünce Atölyelerinde geliştirildi. Bunlardan merkez örgütünün yeniden düzenlenmesi önerisini 2012 yılında PM üyesi olarak görev yaptığım sırada Sayın Genel Başkan'a sunmuştum. Söz konusu öneriler 2014 yılındaki Kurultaya giderken Milliyet Gazetesine birkaç gün yayınlanmıştı. Yerel örgütlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin öneri ise 2015'te İstanbul İl Başkanlığı yaptığım sırada, düzenlediğimiz atölye çalışmalarıyla ve İl Yönetim Kurulunun kararıyla İl Kongresine sunulmuş, müzakere edilerek oy birliği ile kabul edilmiştir. Daha sonra ortaya çıkan gelişmeleri de değerlendirilerek bu önerileri sunuyorum.

Sevgili Partili Kardeşim,

Tüzükler, bilindiği gibi, yasaların uygulanmasını göstermek için hazırlanır. Siyasi partilerin tüzükleri, Siyasi Partiler Yasasına uymak zorundadır. Bu şekilde tüzükler siyasi partilerin temel hukuki metinleridir. Kendi aramızdaki tartışmalarımızda çok sık göndermede bulunduğumuz 'parti hukuku' kavramı, bu tüzükten, tüzüğe dayalı olarak çıkarılan yönetmeliklerden ve parti organlarının kararlarından oluşur. Yine aramızdaki tartışmalarda tüzük için parti anayasası ifadesini kullanırız.

Tüzüğümüz için Siyasi Partiler Yasası bir çerçevedir. Ancak uyulması bir zorunluluk olan bu çerçeveye içinde ve dışında, kuşkusuz bir hareket alanı da bulunmaktadır. O alanı biz kendimize göre düzenleyebiliriz. Ancak bunu yaparken bir tahayyülümüz, bir ön siyasi ve toplumsal tasarımı olmalıdır. Dolayısıyla tüzük çalışmalarına başlamamızdan önce, bu ön siyasi ve toplumsal tasarımın üzerinde bir mutabakata varmaya çalışmalıyız. Daha basit bir biçimde ifade etmem gerekirse, tüzük bu tasarım mutabakatının maddeleştirilmiş şeklidir.

Tasarım tartışmasını sorular sorarak yapabiliriz. Benim aklımda iki soru var. Birinci sorum şu: CHP Türkiye coğrafyasında nasıl örgütlenmelidir? Siyasi Partiler Yasasının öngörmüş olduğu örgütlenme kademelerinin dışına çıkılabilir mi? İkinci sorum ise şöyle: Partimizde üyelerimizin üst kademelere delege ettiği yetki, merkezde ve merkez ile yerel örgütler arasında nasıl paylaşılmalıdır? Bu soru, hepimizin çok üzerinde durduğumuz, Partimizin adaylarının nasıl belirleneceği konusunu, yani ön seçim konusunu da kapsıyor. Bu sorulara başkaları da eklenebilir doğal olarak.

Siyasal ve toplumsal tasarımıımızın bu soruların yanıtlanması yoluyla ya da başka yollarla berraklaştırılması, Partimizin kapasite kullanımının yükseltilmesini sağlayacak yolu da düşeyecektir. Hatırlarsanız Partimizin kapasite kullanımını; örgütlenmenin etkenliği, adayların seçilmesi, siyasetin belirlenmesi ve olağan işler gibi dört etmene dayandırmıştım. Şimdi bunları biraz açayım.

Örgütlenmenin Etkenliği

Örgütlenmenin etkenliği ile deyim yadırgatıcı olsa da, sonuç alıcı bir örgütlenmeden söz ediyorum, daha doğrusu Siyasi Partiler Yasası'nın getirdiği zorunlu örgütlenme biçiminin dışında kalan alandaki örgütlenmeden söz ediyorum. Siyasi Partiler Yasasının getirdiği zorunlu örgütlenme biçiminin sonuç alıcı olması ise örgüt kapasitesini yükseltecek olan, örgütün adayları seçmesi ve siyaseti belirlemesi yoluyla sağlanacaktır. O alan herkese göre değil, kendimize göre örgütlenebileceğimiz bir alandır.

Türkiye'de 12 Eylül yönetiminin 1983 Nisanında uygulanmaya koyduğu 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası, siyasi partilere 'devlet tipi' örgütlenmeyi getirmektedir. Devlet tipi örgütlenme ifadesini iki nedenle kullanıyorum. Birinci neden, siyasi partilere de devletin örgütlendiği yerlerde örgütlenebilme zorunluluğunun getirilmiş olmasıdır. Siyasi Partiler Yasasının 7. maddesi, siyasi partilerin örgütlerini; asıl olarak "merkez organları ile il, ilçe ve belde teşkilatları" ve TBMM grubu ile yerel meclis grupları olarak tanımlıyor. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de başkentte, yani merkezde ve taşrada örgütlüdür. Örneğin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bölge örgütlenmesi yoktur. O nedenle siyasi partilerin de bölge örgütlenmesi olamaz. İkinci neden, Yasanın, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, kamu yönetiminin bir parçası olan yerel yönetimler üzerindeki vesayet yetkisine benzer bir yetkiyi siyasi partilerin merkez organlarına tanımış olmasıdır. Yasanın 19. maddesine göre merkez karar ve yönetim kurulları, tüzükte gösterilen çerçevede, il başkanı ve il yönetim kuruluna işten el çektirebilmektedir. Yani bir anlamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dikine hiyerarşik yapısı ve güçlü merkezizetçi nitelikleri, siyasi partiler için de geçerli kılınmıştır. Yasanın getirdiği bu 'elbise' sol siyasi partiler için de sağ siyasi partiler için de geçerlidir. Tüm partiler herkes aynı elbiseyi giyme durumundadır.

Ancak yasanın, CHP olarak yararlanabileceğimiz esneklikleri de bulunmaktadır. Örgütlenmemizin etkenlik alanını orada arayabiliriz. Örneğin; Yasanın 13. maddesi şöyle bir olanak getiriyor: "Parti tüzüğünde, partinin gayesine uygun olarak, danışma ve araştırma amaçlı ihtiyari kurullar da teşkil olabilir. İhtiyari kurulların görev ve yetkileri ile üyelerinin sayısı ve seçilme usulleri tüzüklerinde gösterilir." Yani yasa, devlet tipi gibi örgütlenme dışında, partilere isteğe bağlı örgütlenme olanağı sağlıyor. Bunlar, örgüt adını taşıyor, kurul olarak adlandırılıyor ama bunlara üye yazılabiliyor. Ayrıca üyelerin seçilme yöntemleri de tüzükte gösteriliyor. Bu kurullarda partinin amaçlarına uygun araştırma ve danışma çalışmaları yapılıyor.

Parti olarak bu güne kadar Siyasi Partiler Yasası'nın getirdiği zorunlu örgütlenme biçiminin dışına pek çıkmadık. İllerimizde, ilçelerimizde; kimi toplum kesimleriyle, komite ya da komisyon adıyla, pek yürümeyen, zaten yaygın da olmayan, daha çok seçim dönemleri gibi siyasi coşkunun yüksek olduğu dönemlerle sınırlı olan, sonuçta bir kaç sayfalık bir metnin Partiye verilmesiyle son bulan çalışmalara zaman zaman tanık olunmuştur, o kadar.

Şimdi, zorunlu örgütlenmemizin dışındaki alanda, siyasi örgütlenmemizin etkenliğini artıracığına inandığım yeni örgütlenme girişimlerini, Siyasi Partiler Yasası'nın 13. maddesinin sağlamış olduğu esneklikten hareketle başlatabiliriz. İllerimizde, ilçelerimizde var olan toplum kesimleri içinde, ayrıca üretim alanlarında, proje odaklarında örgütlenebiliriz; üyesi olan, üyelerinin seçilme yöntemleri,

görevleri, yetkileri tüzükte belirtilen platformlar yaratabiliriz. Bunları Kurul diye adlandırabiliriz, ya da tüzükte bu kurulların 'meclis' olarak da adlandırılacağını söyleyebiliriz. Örneğin; Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul İl Örgütü İşçi Kurulu ya da İstanbul İl Örgütü İşçi Meclisi gibi. İster kurul, ister meclis olsun, bu platformların işlevsel kılınabilmesi, etken olabilmesi için, birkaç sayfalık bir metin yazmaları yerine, önerilerini buldukları konuma göre ilçe, il kongrelerine doğrudan sunmalarına olanak sağlanmalıdır. Öte yandan üretim yerlerinde ve proje odaklarındaki örgütlenme bir tür yan örgütlenmedir. Bu örgütlenmeyi, hem kent yoksulları gibi uğruna siyaset yaptığımız toplum kesimleri için, hem organize sanayi bölgeleri gibi üretim odakları için, hem Konya Ovası Sulama Projesi gibi büyük ölçekli bölge projeleri ya da büyük ölçekli kentsel dönüşüm projeleri için değerlendirmeliyiz. Bülent Ecevit'in "fabrikada, tarlada" dediği örgütlenme sanırım budur. Projeler geçicidir, başlar ve bir tarihte biter. Ancak yine de uygun olan proje alanlarında, geçici de olsa, örgütlenmenin partimiz için özel bir anlamı olduğunu düşünüyorum. Çünkü biz Sosyal demokrat dünya görüşünü taşıyoruz. Sosyal demokrasinin bir tanımı da değer yaratmak ve o değeri hakça paylaşmaktır. Projeler de bir tanıma göre böyledir. Projeler değer yaratırlar ve yarattıkları değerleri paylaşırlar. Ama onlar bu değeri proje birleşenlerine ve onların mülkiyet ilişkilerine göre paylaşırlar. Biz ise hakça paylaşımı savunuruz. Projeleri esas alan örgütlenme çalışmalarının solun kitleleşmesini sağlayacağına inanıyorum. O nedenle her anlamlı proje alanı, bizim için potansiyel örgütlenme hedefi olmalıdır.

Adayların seçilmesi (yerel örgütler)

Partimizin milletvekili, belediye başkanı, belediye meclisi üyesi, il genel meclisi üye adayları, yerel örgütler tarafından seçilmelidir. Kontenjan adayları merkez örgütü tarafından atanmalıdır. Seçimlere başka partilerle ittifak yapılarak girilmesinde de çok özel durumlar dışında, bu yöntem uygulanmalıdır.

Yani partimizin adayları, asıl olarak, örgüt tarafından, ön seçim yoluyla seçilmelidir.

Parti içi demokrasi ve üyelerin partiyi sahiplenmeleri gibi kazanımların yanı sıra, ön seçim, daha önce dediğim gibi, aday adaylarının sonuçları içine sindirecekleri tek yöntemdir, o yönüyle de partinin bütünleşmesini sağlar. Bunların yanında ön seçimin bir başka olumlu sonucu, seçimlerden önce örgütte yaratacağı büyük siyasi enerjidir. Ancak ön seçimin bu sonuçları yaratabilmesi örgütün üye yapısının niteliğini ve işleyişine bağlıdır.

Ülkemizin yönetimine ve ülkemizdeki yerel yönetimlerin yönetimine talibiz, o nedenle de nitelikli, liyakatli kadrolar yetiştirmeliyiz. Bunun sağlanabilmesi, aynı zamanda, ön seçimlerle ilgili olarak dile getirilmekte olan olumsuzlukların da giderilmesine bağlıdır.

Önerim şöyledir:

Cumhuriyet Halk Partisi'nin tüm üyeleri, illerinde, dört alanda değerlendirmeye tabi tutulacak ve bunlardan puan toplayacaklardır. Konular ve puanlar (ağırlıkları) şöyledir:

Eğitim	40 Puan
Parti Görevleri	30 Puan
Aidat	20 Puan
Kıdem	10 Puan

Eğitim, partinin nitelikli ve liyakatli üyelerine sahip olmasının esasıdır. Eğitim programları buna göre hazırlanmalıdır. Kuzey Avrupa ülkelerinin sol partilerinde bu eğitimle bakanlık görevine getirilen parti üyelerinin olduğu bilinmektedir.

Parti üyelerinin kendilerine verilen görevleri yerine getirmeleri gerekmektedir. Partinin başarıml düzeyinin yüksekliğinde önemli bir yere sahip olduğu için buna ikinci en yüksek puan verilmiştir.

Ödentilerin tüm dönemlerde, tüm yönetimler tarafından çok önemsemesine karşın, bir türlü toplanamadığı bilinmektedir. Ancak yalnızca siyasetin finansmanı açısından değil, hatta ondan daha çok, Partiye olan 'aidiyetin' bir ifadesi olarak da çok düşük düzeyde tutulsa bile, ödentiler konusunda katı bir yaptırım uygulanmalıdır.

En düşük puan da parti kıdemi için ayrılmıştır.

Partilerin puanları ilçelerinde tutulacak ve bilgisayara yüklenecektir. Bu işlem, bir anlamda partililerin, başarımlarının (performanslarının) kayıt altına alınmasıdır. Kayıtlar açık olmalıdır. Her partili kendi puanlarını görebilmelidir. İtirazlar il örgütünde yapılmalıdır. Parti içi demokrasinin esası olan, olmazsa olmazı olan, seçme ve seçilme süreci bundan sonra başlamaktadır. Tüzüğüümüzün beşinci maddesi, parti üyelerinin hem görevlerini hem de haklarını tanımlamaktadır. Bu maddenin onuncu fıkrası, parti içi seçimlerde üyelerin seçmelerini ve seçilmelerini bir hak olarak tanımlamaktadır. Ancak puan verdiğimiz dört alandan, kıdem dışında kalanların tümünü de üyelere görev olarak vermektedir. Yani seçme ve seçilme hakkının maddede belirtildiği gibi özgürce kullanılabilmesi, üyelerin bu görevlerini yerine getirmelerine bağlıdır.

Önerim biraz KPSS sistemini andırıyor. Her partili puan toplayacaktır. Parti içi seçimlerde, o arada ön seçimde de oy kullanabilmek için, yani seçme hakkını kullanabilmek için, belli sayıda puanın toplanması; en yüksekten başlayarak sırasıyla milletvekili, belediye başkanı, belediye meclis üyesi ve il genel meclis üyesi adayı olabilmek için de o sayıdan daha yüksek sayıda puanın toplanması gerekecektir. Seçme puanları ile seçilme puanlarının ne olacağı PM tarafından belirlenecektir. Mahalle temsilciliğinden başlayarak PM üyeliğine kadar giden, parti içi görevler için yapılacak seçimlerde de benzer bir puanlama sistemi işletilmelidir.

Görüldüğü gibi bu öneri ile partililer olarak çok önemseydiğimiz, ön seçim kurumu tek başına yapılacak bir işlem olmaktan çıkarılmakta; üyelerin hak ve görevleriyle ve nitelikleriyle de bağlantılı bu büyük yapının bir parçası haline getirilmektedir.

Siyasetin Belirlenmesi

Partinin patronu, partinin gerçek egemeni olan partilidir. Genel başkanlık da içinde olmak üzere tüm organlar partililerin delege ettiği yetki ile seçilir. Ancak partililerin egemenliği; mahallede, ilçede, ilde ve kurultayda delege edile edile adeta kaybolmakta, buharlaşmaktadır. O nedenle biraz da Siyasi Partiler Yasasının yukarıda değinilen niteliğine uygun olarak, siyasi egemenlik, daha çok merkezde, yani partinin tepesinde toplanıyor, yerel örgütler rahatlıkla devre dışı bırakılıyor. Son günlerde partililerimiz arasında yapılan tartışmalarda, yetkilerin merkezde yoğunlaşması tartışma konusu bile yapılmadan, siyasi egemenliğin nasıl paylaştırılacağı öne çıkıyor. Bu bağlamda, Genel Başkanın gücünü törpülemek amacıyla, genel sekreterlik kurumunun yeniden güçlendirilmesi, merkez yönetim kurulu üyelerinin PM tarafından seçilmesi konuları seçenek olarak tartışılıyor.

Partide egemenliğin kullanılması ile anlatılmak istenen şey, aslında partinin siyasetinin belirlenmesi ile partinin adaylarının seçilmesidir. Bu bağlamda tüzük,

genel başkana çok güçlü yetkiler vermektedir. Tüzüğün 19. maddesinin 2. fıkrasına göre parti örgütünü genel başkan yönetir ve temsil eder, 4. fıkrasına göre ise genel başkan hem "partiyi bağlayıcı demeçler vermeye ve bildirimler yayınlamaya yetkilidir", hem de "bu yetkisini görevlendirileceği kimselere" kullandırabilmektedir. Bir genel başkanın partiyi bağlayan demeçler vermesi ve açıklamalarda bulunması düşünülebilecek en üst düzey yetkidir. Siyasetin belirlenmesi de içinde olmak üzere düşünülebilecek her şey bu olağanüstü yetkinin içindedir. Genel başkanın bu yetkisini görevlendirileceği 'kimselere' devredebilecek olabilmesi ise zaten olağanüstü olan yetkisini daha da olağanüstü kılmaktadır. Söz konusu "kimse"nin siyasi kimliğine ilişkin olarak tüzükte bir açıklama bulunmamaktadır, yani 'PM üyesi', 'MYK üyesi', 'Genel Sekreter', 'Genel Başkan Yardımcısı' gibi tanımlayıcı bir açıklama 19. maddede yer almamaktadır. Sağduyunun, söz konusu kişinin hiç olmazsa partili olmasını gerektirdiğini düşünerek, genel başkanın bu yetkiyi bir partiliye kullandıracağı söylenebilir. Bu arada bendeki kayda göre 9 -10 Mart 2018'de yapılan Tüzük Kurultayında bu maddenin 1'e karşı 804 oyla geçtiğini belirtmek isterim.

Partide siyasetin belirlenmesi ve adaylarının seçilmesi aslında merkez - taşra diye ayırmadan örgütün bütününün görevidir. O nedenle bu yetkilerin kullanılmasını (egemenliğin kullanılmasını) bu bütünsellik içinde görmek gerekiyor. Yine o nedenle yetki 'yerelde mi olmalı, yoksa merkezde mi' ya da yetki 'genel başkanda mı olmalı yoksa genel merkez içinde mi paylaşılmalı' tartışması gereksiz ve geçersizdir. CHP'nin Batı Karadenizli 9 il başkanı 15 Haziran günlü Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkan açıklamalarında, "Partimizde yönetim tarzı olarak tercih edilen merkezleşme sonucunda il başkanlıkları atıl örgütler haline dönüştürülmüştür" eleştirisinde bulunmuşlardı. Bu değerlendirmeyi de dikkate alarak, Partimizde, en geniş katılımı sağlayacak, yeni bir yetki paylaşım biçimi kurmak gerekmektedir.

Aşağıda, özellikle Partimizin izleyeceği siyasetin belirlenmesinde, hem taşra hem de merkez örgütünü birlikte değerlendiren bir model önerisinde bulunuyorum. Ancak burada önereceğim modelin işleyişi ve partide oligarşik eğilimlerin önlenmesi için, başlangıç noktasının; blok liste uygulamasının taşrada il başkanları tarafından, merkezde de genel başkan tarafından açık ya da üstü örtülü bir biçimde uygulanmasının önüne geçilmesi olduğunu belirtmek isterim. İlçe ve il kongrelerinde, delegelere hangi yöntemi tercih edersiniz diye sormadan, doğrudan çarşaf liste uygulamasına gidilerek her partiliye yönetimde ve üst kurullar için temsilde yer alabilme fırsatı sağlanmalıdır. Aynı şekilde genel başkanların kurultaylarda liste hazırlamaları ya da örtülü bir yolla anahtar liste dağıtmaları önlenmelidir. Genel başkanlar; Siyasi Partiler Yasasının 37. maddesinin milletvekilliği için öngördüğü yüzde 5'lik kontenjanı, PM için de kullanabilirler. O arada genel başkanların gerekli gördükleri illere, kongre öncesinde il başkanı seçilmesini istediği isimleri fıstıdamaları da önlenmelidir. Her partiliye ilçelerde, illerde ve genel merkezde yönetimlerde yer alabilme hakkı tam anlamıyla sağlanmalıdır.

Yine aşağıda sunacağım model önerisine geçmeden, oligarşik yapılanmanın önünü kesme arayışı çerçevesinde bir başka önlem olarak da süre sınırlaması konusuna değinmek istiyorum.

Genel Başkanlık için süre sınırlamasını önermiyorum. Bu, genel başkanların anlayışına, tercihinin kalmış bir şeydir. Erdal İnönü, hiçbir talep ya da baskı olmadan, on yılını doldurunca genel başkanlığı bıraktı ve Türkiye siyasetine bir 'siyaset amortismanı' kavramını kazandı. Partimizde genel başkanlık için zorunlu bir süre kısıtlaması konusu, 2018 Martında yapılan Tüzük Kurultayında görüşülmüştür. Kurultaya sunulan genel başkanlığın iki dönemle sınırlı olması önerisi, 108 kabul oyuna karşılık 560 oyla reddedilmiştir. Dünya pratiğinde de o arada Sosyalist Enternasyonel pratiğinde de bildiğim kadarıyla böyle bir sınırlama yoktur. Ancak Avrupa partilerinde bu konuda güçlü siyasi teamüller bulunmaktadır.

Kimileri siyasetçi olmanın ön koşulu olarak parti yönetiminde bulunmayı ya da milletvekili ya da belediye başkanı olmayı gerekli görürler. Oysa siyaset yapmak bu görevlerle sınırlı değil, bu görevler bitince de bitmiyor. Toplam da 18 ay Genel Başkanlık, 14 ay il başkanlığı, bir dönem milletvekili (3,5 yıl), bir dönem de belediye başkanlığı (4,5 yıl) yapmış birisi olarak hala siyasetin içindeyim. Parti çatısı altında toplananların tümü bakan, milletvekili, belediye başkanı ya da yönetici olup olmamalarına bakılmaksızın siyasetçidir.

Yetki paylaşımı bağlamında CHP'nin merkez örgütlenmesinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerim, asıl olarak Parti Meclisinin yeniden yapılandırılmasını öngörmektedir.

Üyelik

Parti meclisinin bugünkü üye sayısı 60 kişidir. Parti meclisinin üye sayısının 200 olmasını öneriyorum. Bu sayıyı Parti Meclisi üyelerinin, aşağıda ayrı başlık altında açıklayacağım, Komisyonlar esasına göre çalışmaları önerim uyarınca öneriyorum. Her ilimiz Parti Meclisinde bir üye ile temsil edilecektir. İstanbul'dan da bir temsilci, Hakkâri'den de bir temsilci olacaktır. Yani 200 kişilik Parti Meclisi üyesinin 81'i illerden gelecektir. Bunlar il kongrelerinden seçilecektir. İl örgütlerimiz kongrelerinde; il başkanı, il yönetimi, il disiplini ve kurultay delegelerinin yanı sıra bir de Parti Meclisinde üye olarak görev yapacak bir temsilci seçecektir. Bu yolla merkezde yoğunlaşmış yetki, taşra örgütleri ile paylaşılacaktır. Geri kalan 119 üye, illerin son seçimlerde elde ettikleri başarı düzeyi bir ağırlık olarak kullanılıp, Kurultay tarafından seçilecektir.

PM Başkanlık Divanı

Yürürlükte olan Tüzükte Parti Meclisi gündeminin Genel Başkan tarafından belirlenmesi öngörülmektedir. Genel sekretere de "genel başkanın belirleyeceği Parti Meclisi gündemini hazırlar" gibi bir görev verilmektedir. Genel başkan, parti meclisinin başkanıdır ancak Parti Meclisinin bir başkanlık divanı yoktur. Parti Meclisine, iki ya da üç başkan vekili ve gerekli görülen sayıda yazmandan oluşan bir Başkanlık Divanı öneriyorum. Parti Meclisinin gündemi başkanlık divanı tarafından hazırlanıp, Genel başkanın onayından sonra üyelere sunulmalıdır. Kurulacak başkanlık divanı ayrıca Parti Meclisinin genel kurul ve komisyonlar şeklindeki çalışmalarını planlayacaklar, partinin öteki birimleriyle ilişkilerini düzenleyecekler, PM üyelerinin çalışmalarının, etkinliklerinin eşgüdümünü sağlayacaklardır.

Komisyonlar

Yürürlükte olan Tüzüğümüze göre Parti Meclisi iki ayda bir toplanmakta ve bir tür genel kurul olarak çalışmaktadır. Oysa genel kurulların başarılı sonuçlar alabilmesi, bir ön çalışmanın yapılmasını, bir 'mutfak' çalışmasının olmasını gerekli kılmaktadır. Dünya ve Türkiye pratiği bu ön çalışmanın komisyonlar şeklinde yapılması yönündedir.

Siyaset; ülkenin ve toplumun gündemindeki konuların, sorunların, komisyonlarda ve genel kurullarda müzakere edilmesi yoluyla şekillenmektedir. Müzakere süreci, aynı zamanda Partinin genç, kadın siyasetçilerinin deneyim kazanmaları, gelecek dönemlere hazırlanması açısından da önem taşımaktadır.

Parti Meclisi çalışmasını komisyonlar ve genel kurul olarak yürütmelidir. Kurulacak komisyonların sayısını belirlemede TBMM'deki komisyonların sayıları ve alanları esas alınmalıdır. Böylece Parti Meclisiyle TBMM çalışmaları arasında bir paralellik sağlanmış olacak, Parti Meclisi, Türkiye'nin resmi- siyasi gündemini yakından izleme olanağı bulmuş olacaktır. Ayrıca yine bu yolla partinin TBMM Grubunun çalışmalarına ciddi ölçüde katkıda bulunabilecektir.

TBMM İç Tüzüğü 20. maddesine göre TBMM'de 16 komisyon bulunmaktadır. CHP PM için Anayasa ve Adalet Komisyonlarının ayrı olmaları gerekli görülmemeyebilir, bunlar tek bir komisyonda toplanabilir. Ayrıca bunlardan TBMM 'Hesaplarını İnceleme Komisyonu' ile 'Dilekçe Komisyonu'na CHP PM çalışmalarında gerek olmayabilir. Yine ayrıca genel başkan ya da PM öyle gerekli görürse başka komisyonlar da kurulabilir. TBMM'nin resmi gündeminin dışında ya da ona ek olarak, CHP halkın gündemini de bu komisyonlarda izleyip değerlendirebilecektir. Komisyonlarda ortalama 11 ya da 13 kişinin görev yapacağı ve komisyon sayısının da 15 -16 dolaylarında olabileceği varsayımı ile ve yapılacak öteki görevlendirmeleri de dikkate alarak PM üye sayısının 200 olmasını öneriyorum.

Komisyonlar gündemlerindeki konular üzerinden çalışmalar yaparken hem ilgililer ve ilgili STK'lar ile bir araya gelerek ortak toplantılar yapacak hem de alanda, yerinde değerlendirmelerde bulunacaktır. Örneğin, CHP PM Tarım Komisyonu, genç ve kadın üyeleriyle Konya Ovası Sulama Projesi, GAP Sulama Alanları ya da benzer projeleri yerinde inceleyebilecek, orada üreticilerle görüşebilecek; öte yandan CHP PM Dış İlişkiler Komisyonu, genç ve kadın üyeleriyle Nahcivan-Zengezur koridorunda, Suriye'de, neresi gerekiyorsa oralarda incelemeler, görüşmeler yapabilecektir. Komisyonların bu çalışmaları, CHP'lilerin yurttaşlarla, seçmenlerle sürekli ilişki içinde olmalarını sağlayacaktır.

PM Genel Kurulu

Komisyonların çalışma sonuçları ya da Partinin, hangi birimde hazırlanmış olursa olsun, ideolojik ve siyasi duruşunu belirleyecek olan tüm çalışmalar, karara bağlanmak üzere PM Genel Kuruluna sunulmalıdır.

Genel Kurul çalışmalarının gündemini başkanlık divanı tarafından taslak olarak hazırlanır ve genel başkan tarafından onaylanır.

PM Genel Kurulu, CHP'nin en büyük buluşma platformu olacaktır. TBMM grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri, kadın kolları genel başkanı ve gençlik kolları genel başkanı PM'de yer almaktadır. Genel başkan yardımcıları ve genel sekreter zaten PM üyeleridir. Genel başkan ise disiplin kurulunun dışında bütün Parti örgütünün başkanıdır. Bu nedenle partinin değişik alanlardaki politika ve stratejisinin, TBMM'ye sunulan yasa, tasarı ve teklifleri de içinde olmak üzere PM'de karara bağlanması doğaldır.

Yeni PM modeli ile Partinin gerekli gördüğü konularda politika ve strateji üretmesi, dar kapsamlı bir çalışma olmaktan çıkarak, bir süreç şekline dönüşecektir. Bunun zaman alıcı olabileceği bir eleştiri konusu olarak ileri sürülebilir. Kuşkusuz, küçük bir grup çalışması ile karşılaştırıldığında bu süreç daha da fazla zaman gerektirecektir. Ancak bir siyasi çalışmanın değerlendirilmesi o çalışma için harcanacak zamana göre değil, o çalışma ile elde edilecek sonuçlara göre yapılmalıdır. Çalışma sürecine daha çok partinin katılımı, ele alınan konunun ve geliştirilen projelerin veya çözümlerin parti örgütü tarafından daha iyi anlaşılmasını, benimsenmesini ve kamuoyuna daha iyi anlatılmasını sağlayacaktır. Parti bu yolla daha başarılı sonuçlar elde edecektir. Kaldı ki bu sürecin yönlendirilmesinde zamanın maliyetiyle katılımın getirilerini bir dengeye oturtmak pekâlâ olanaklıdır.

Olağan İşler

Partimizde, 'Örgütlenmenin Etkenliği', 'Adayların Seçilmesi', 'Siyasetin Belirlenmesi' başlıklarının dışında kalan işlerin tümünü 'Olağan İşler' başlığı altında topluyorum. Afiş- pankart-broşür de burada, toplantılar burada, açık hava toplantıları da burada, seçim güvenliği işleri de burada. Öte yandan örneğin tüzük ve program ihlallerine yönelik önlemler konusu da burada yer alıyor. Bu konuların tümüne girmeyi gerekli görmüyorum. Ancak üç konuya ilişkin önerilerim var. Onları sizinle paylaşmak istiyorum.

- 1- İl ve ilçelerimizdeki üye yapısının, oralardaki toplumsal doku ile uyumlu olmasını bir örgütlenme ilkesi olarak benimsemeliyiz. Üye yapısının toplumsal dokuyu birebir yansıtabilmesi kuşkusuz beklenemez. Ancak bunun bir ilkesel zorunluluk olması, Partimizin üye yapısının etkinlikte bulunulan yerlerdeki, toplumsal doku ile uzunca yıllardan bu yana gözlemekte olduğumuz uyumsuzluğun giderilmesi belli ölçülerde sağlayabilecektir.
- 2- Partimizde olası tüzük ve program ihlallerini önlemek için mevcut disiplin kurulu, etik kurul gibi yapıların yeterli olmadığı kanısındaım.

Düşüncelerimize ve gelecek için hayallerimize, yani bir anlamda dünya görüşümüze, program; altında topladığımız çatıya örgüt, o örgütün yapısını ve işleyişini düzenleyen kurallara da tüzük diyoruz. Siyasi partilerin başarılarında, programlar ve tüzüğün özel bir yeri var. Zaten partilerin programları ve tüzükleri anayasa olarak görülür.

Ülkeler anayasalarının ihlali iddialarını araştırmak ve karara bağlamak üzere özel bir yargı organı kurmuştur. Bunlar Anayasa Mahkemesi ya da Yüksek Mahkeme diye adlandırılır. Partilerin anayasaları, yani program ve tüzükleri ihlal edildiğinde ne yapılacağı pek belli değildir. Partimizde de karışık bir durum bulunmaktadır. Tüzüğümüzün 68. maddesine göre, haklı olarak, "programa, tüzük kurullarına, kurultay, yetkili organ ve grup kararlarına aykırı davranmak, kesin çıkarma cezasını gerektiren ağır bir suçtur." Tüzük, doğrudan olmasa da dolaylı bir biçimde Genel başkana böyle bir suç atılamayacağını öngörmektedir. Genel başkan dışındaki üst düzey parti yöneticilerinin, milletvekillerinin, büyükşehir belediye başkanlarının böyle bir suçu işleyip işlemediğini PM karara bağlayarak Yüksek Disiplin Kuruluna sunmakta, kesin karar Yüksek Disiplin Kurulunca verilmektedir. Herhangi bir üst düzey parti yöneticisi için böyle bir sürecin işleyip işlemediğini bilmiyorum. Ama bu düzenlemenin işlerliğinin çok zor olduğu kanısındaım. Tüzüğümüzün konuya ilişkin bir başka düzenlemesini 33. maddede yer alan Etik Kuruldur. Ancak bu kurul hiç kurulmamış, dolayısıyla da işlememiştir. O nedenle Tüzük ve Program ihlali iddiaları için pratik işleyişi olan bir kuruma ihtiyacımız var. Bunu Parti Ombudsmanlığı ya da Parti Hakemliği diye adlandırabiliriz.

- 3- Partimizin nüfusu yüksek olan illerdeki örgütlerinde yönetim kurulu üye sayısı 40'a kadar çıkabilmektedir. Parti Meclisi de, istem olması durumunda, bunu yarıya kadar arttırabilmektedir. İstanbul İl Başkanlığı deneyimimden hareketle bunun bir yönetim yapısı için çok fazla olduğu kanısındaım. Önerim, daha fazla üye sayısı ile illerimizde bir meclis oluşturulması ve bunun içinden bir il yönetim biriminin seçilmesi ya da atanmasıdır. Burada da Parti Meclisine benzer bir biçimde, her ilçe kendi seçtiği bir temsilcisi ile temsil edilmelidir. Meclis sözcüğünün yalnızca PM için kullanılmasının tercih edilmesi gerekli görülürse, il örgütlerindeki bu yapı için konsey sözcüğü kullanılabilir.

Sevgili Partili Arkadaşım,

Parti Tüzüğümüze ilişkin olarak yapısal düzenleme diye adlandırdığım önerilerin ardından, mektubumun sonunda programımıza da kısaca değinmek

istiyorum. Dünya hızla değişiyor. Olağanüstü bir teknoloji patlaması yaşanıyor. Çok ciddi sonuçlar olacak bir iklim değişikliği sorunu ile hatta bir iklim krizi ile karşı karşıyayız. O arada üretim ilişkileri de değişmekte. Kuşkusuz bu ve benzeri değişiklikleri dikkate alarak programımızı gözden geçirmeliyiz ve gerekli değişiklikleri yapmalıyız.

Ancak Altı Ok'un ve onun yanı sıra, siyasi kimliğimizin, yani programımızın, değişmeyecek olan üç taşıyıcı kolunu var:

- Atatürkçüyüz,
- Solcuyuz,
- Aydınlanmacıyız,

Bunlar bizi biz yapan temel değerlerimizdir. Bunlar değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez. Bu üç temel değer aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisinin Altın Üçgenidir. Partililerimiz bu üçgenin herhangi bir köşesine daha yakın olabilirler, bu doğaldır. Önemli olan Altın Üçgenin içinde yer almaktır. Hiç birimiz bu toprakların yetiştirdiği en büyük devrimci olan Atatürk'ün yolundan ayrılamayız; hiçbirimiz 'sağ ile sol arasında pek bir fark kalmadı' diyemeyiz; hiç birimiz Anadolu aydınlanmasının önderleri olan Hacı Bektaş'ın, Mevlana'nın, Yunus Emre'nin, Hacı Bayram'ın, Pir Sultan Abdal'ın akıl ve sevgi iletilerini göz ardı edemeyiz.

Öte yandan Programımızda, 2018 Aralığında yapılan bir değişiklikle yurttaş kimliğimizin yanı sıra etnik ve inanç kimliklerimizin de onurla taşınacağına işaret edilmekte; bu farklılıklarımızın ulus olarak zenginliğimiz ve gücümüz olduğunu dile getirilmektedir. Cumhuriyetçi bir partinin en temel kimlik tanımı olan yurttaşlık kimliğinin yanına kuşkusuz üniter devlet anlayışı çerçevesinde, etnik ve inanç kimliklerini de eklemesi, önemsenmesi gereken bir adımdır.

Program değişikliği konusunun bu aşamada ivedilik taşımadığı kanısındayım. Önce örgütteki yapısal dönüşümü sağlamalıyız. Program çalışmalarına ondan sonra başlamalıyız. Bu çalışmaları da yeniden yapılandırılmış örgütümüz yürütmelidir. Yine de bu aşamada, o çalışmalar için bazı önerileri dile getirmek isterim.

Programımız, dünya görüşümüzü ve ona dayalı temel ilkelerimizi anlatan, çok uzun olmayan, ayrıntılara inmeyen bir metin olmalıdır. Daha sonra girilecek seçimin yerel ya da genel olmasına göre, özel seçim programları hazırlanıp seçmenlere sunulmalıdır.

Program çalışmalarımızda Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılının başında halkımızın yoksulluğunu, borçluluğunu ve umutsuzluğunu özel proje ve programlarla ele almalıyız.

Bir başka önerim, sol bir parti kimliğimizle yapay zekâ konusunu önemle ele almamız gerektiği şeklindedir. Bunu salt bir teknolojik ilerleme konusu olarak ya da kaybedilecek işler, yeni yaratılacak istihdam olanakları konusu olarak söylemiyorum. Bana göre bu konuda temel sorun, olağanüstü hızla yaygınlaşacağı anlaşılan yapay zekâ kullanımında, alışılmış anlamda emek girdisi olmadan yaratılacak değer nasıl paylaşılacağı, uğruna siyaset yaptığımız toplum kesimlerinin bu değerden nasıl pay alacaklarıdır. Aslında bu konudaki çalışmayı Partimizin, program çalışmaları aşamasına geçmeden de başlamasında yarar olacaktır.

Bir başka önerim de yeni bir kamu yönetimi, yeni bir demokrasi modeli geliştirmemizin gerekliliğidir. Bu bağlamda bir kamu -halk işbirliği modelini ele alabiliriz. Halkımızın yerel yönetimlerde ve devlette, başta kamu projeleri olmak üzere, olanaklı her alanda, kamu ile işbirliği modelleri içinde yer alması; halkımızı, kamu yönetimimizi ve demokrasimizi ileri aşamalara taşıyacaktır.

Sevgili Partili Kardeşim,

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Kongreler sürecinde bu önerilerimi değerlendirmenizi istiyorum. Kuşkusuz başka öneriler de olacaktır, onları da değerlendirmelisiniz. 2023 Mayıs seçimleri sürecinde katıldığım her toplantıda partililerimizin tempolu bir biçimde 'iktidar, iktidar' diye haykırışlarına tanık oldum. Daha önceki seçimlerde böyle bir seslenişi anımsamıyorum. Ayrıca bu haykırışi bir dilek olarak değil, bir iddia olarak alıyorum.

Evet, bunu yapabiliriz, iktidara gelebiliriz!

Ama önce örgütümüzün kapasitesini yükseltmeliyiz.

Gelin hep birlikte efsaneyi geri getirelim.

Yaşasın Cumhuriyet,

Yaşasın Cumhuriyet Halk Partisi,

Yaşasın Cumhuriyet Halk Partisi örgütü!